

Slovo k povzbuzení na neděli 22. listopadu 2020, Krista Krále
Biblická čtení: Ez 34,11-12.15-17; Ž 23; 1Kor 15,20-26.28; Mt 25,31-46

Milé sestry, milí bratři,

Ježíš Kristus je skutečný Král, avšak jeho království není z toho světa a ještě není nastoleno ve své konečné plnosti, zatím je vnímatelné v Kristových tajemných (svátostných) přítomnostech mezi námi a v srdcích a na životech těch, kteří Krista skutečně následují, přesto toto království trvá a přetrvává, i když se vše ostatní v světě třeba i hroučí, protože toto království je prostě Boží...

Asi tak nějak bychom mohli shrnout něco z toho podstatného na dnešní slavnosti, kterou se završuje celý liturgický rok. Je vyznáním, že Kristus je skutečným Pánem, protože od Boha jako Syn vyšel a k Bohu zase celý svět – především nás lidi – chce přivést nazpět. A to i navzdory všemu našemu lidskému nepřijetí.

Oficiálním důvodem zavedení dnešní slavnosti v roce 1925 bylo výročí 1600 let formulování základní křesťanské víry, slavnostního vyznání („definování“), kým Ježíš Kristus je. K němu došlo na prvním celocírkevním koncilu v Nicei (v Anatolii, dnešním západním Turecku) roku 325, krátce po skončení pronásledování v římském impériu. Tři sta osmnáct církevních otců (podle symbolického počtu služebníků Abrahámových) – v reakci na vystoupení kněze Aria Kristovo Božství popírajícího – vyznává, že Kristus je Syn Boží, zrozený před věky z Otce, soupodstatný (*homoousios* řecky, *consubstantialis* latinsky) s ním, a proto není doba, kdy by Syn nebyl, vše skrze něj tak bylo stvořeno, v čase pro naši spásu sestoupil z nebe, z Marie Panny přijal lidství a narodil se, byl ukřižován a z mrtvých vstal, vstoupil na nebe a na konci světa přijde soudit živé i mrtvé.

My to vyznáváme spolu s nimi, když neděli co neděli opakujeme nicejsko-cařihradské vyznání víry.

Když jako oslavu výročí tohoto formulování christologické víry v roce 1925 papež Pius XI. dnešní slavnost Krista Krále ustanovil a když byla poprvé v roce 1926 v celé církvi s velkou slávou slavena, mohl se každý dovtípit, že důvod jejího zavedení nebude možná jen výročí Nicei...

Bylo to přeci dvacátá léta 20. století, jen několik let po úděsné Velké válce a po zhroucení některých velkých a do té doby stabilních monarchií. Byla to tak doba prožité hrůzy a zkázy a následné ztráty po mnoha staletí fungujících jistot, doba stále sílící sekularizace a s ní spojených proticírkevních (respektive protikatolických) nálad, doba rostoucí hrozby bolševismu z Ruska a zanedlouho nastupujícího nacismu z Německa, doba velké politické nestability a blížící se hospodářské a následně další politické krize, doba velkých nejen sociálních nejistot.

Slavnost Krista Krále se tak zrodila v době, kdy tolik lidí, i katolických křesťanů, bylo v řadě ohledů znejistěno. Právě tehdy bylo důležité je povzbudit, že Ježíš Kristus je opravdu Král, který zůstal lidem blízko, ač se třeba vše ve světě hroučí. A dnešní svátek Boží lid opravdu povzbudil, možná i proto jím byl již v době svého zavedení tak vřele přijat.

Přesunutím z poslední říjnové neděle, kdy byl zpočátku slaven, na poslední neděli v liturgickém roce dostal navíc ještě jeden rozměr, a to povzbuzení ve víře ve vzkříšení mrtvých a připomenutí radostného výhledu na konec světa, na očekávání hodný Kristův druhý příchod, kdy se Kristova vláda zjeví skutečně v plnosti.

To vše vyjadřují krásně i dnešní biblická čtení: První z knihy proroka Ezechiela před námi rozevřelo obraz Hospodina jako toho, kdo vyhledává ztracené stáde, tedy obraz Krista Dobrého pastýře, který jako Boží Syn v lidské podobě hledá ztracené, zpět přivádí rozptýlené, obvazuje zraněné, posiluje slabé, střeží tučné a silné a všechny pase svědomitě, pak také oddělí ovce od kozlů. Bůh je nám blízko, ať se děje, co se děje. Následný žalm vyzpíval radost, že tomu tak opravdu je, že Bůh je naším dobrým pastýřem, neboť zakoušíme,

na jak dobrou pastvu nás Kristus vodí. Druhé čtení z prvního listu Korint'ánům je zase povzbuzením ve víře v nesmrtelnost, ve vzkříšení z mrtvých, v dovkříšení těla, ve víře založené na tom, že Kristus ukřižovaný jako první z mrtvých vstal a že na konci světa bude vše podřízeno pod jeho vládu. Evangelium, třetí z velkých podobností o konci světa podle Matouše (dvě předešlá jsme slyšeli o dvou předešlých nedělích), zase připomnělo, že věčná blaženost není samozřejmostí. Nejenže je vždy darem Božím, Kristovým, ale na posledním soudu budeme opravdu souzeni, budou odděleny ovce od kozlů, přičemž zásadním kritériem, podle kterého se soud bude dít, bude, zda láska se stala anebo nestala naší největší a základní životní silou, naplní naší pozemské existence.

A právě k vnímání Boží blízkosti, ať se děje, co se děje, k víře ve zmrtvýchvstání Kristovo a vzkříšení mrtvých a k touze po skutečné lásce a snaze o skutečné a účinné milosrdenství potřebujeme opravdu povzbudit. Potřebujeme povzbudit, že Kristus je opravdu Král, že je vpravdě Boží Syn. Vždy a v nynější době zvláště. Proto máme i letos slavnost Krista Krále, proto je dobré dnešní neděli s otevřeností pro takové Boží povzbuzení slavit.

Určitou inspirací k tomu, že se dnes máme nechat především povzbudit, nám může být i znalost oněch historických okolností, v nichž byla slavnost zavedena. Právě ty nám totiž připomínají, že to jsou chvíle krizí, znejistění, bolestí a strachů, kdy člověk nejenže potřebuje skutečně povzbudit, ale kdy může také Boží blízkost a tím i jeho vládu zakusit paradoxně nejintenzivněji, a tak se jí také může i sám nejsnadněji otevřít. Jak již vícekrát bylo v nynější „době koronavirové“ připomenuto, právě v těchto kritických situacích, kdy člověk dospívá k limitům sebe sama, svých jistot a své vlastní existence a kdy začne v mnohém ztrácet sebejistotu a sebevládu, může snadněji vnímat Boha, který vše jsoucí obepíná. Tehdy se může jeho působení otevřít a zatoužit ho nechat více vládnout ve svém srdci a svém životě. A třeba i o to intenzivněji a opravdověji prosit «dál kraluj v srdcích svých věrných dětí, víru v nás oživ, naději sil», jak obvykle dnes zpíváme.

Je dobré, abychom se povzbudit nechali a po vládě Kristově ve svých srdcích a životech znovu zatoužili, protože právě tam začíná pro nás i pro naše okolí nejvnímátnější podoba Kristovy vlády, Božího království na zemi. A o tu přeci jde.

Co pro otevření se Kristově vládě, jeho duchovní Boží moci v našich srdcích a životech můžeme také třeba udělat, krásně formuloval v polovině třetího století jeden z největších a nejgeniálnějších církevních spisovatelů, kněz Origenés: «Chceme-li proto, aby v nás kraloval Bůh, ať v našem smrtelném těle nevládne hřích. Umrtvujme naopak své pozemské údy a přinášejme ovoce ducha, aby se v nás Hospodin mohl procházet jako v duchovní rajské zahradě a aby v nás kraloval on sám se svým Kristem sedícím v nás po pravici Otcovy duchovní moci, o niž prosíme. Ať tu sedí, dokud se všichni jeho nepřátele, kteří jsou v nás, nestanou podnoží jeho nohou a dokud z nás nezmizí každá jiná vláda, síla a moc».

Kéž by v nás tak Kristus začal opravdu kralovat, protože toho je v dobách hroucení se pozemských jistot tolik potřeba, nejen nám, ale i všem lidem kolem nás. A když už třeba nebude hned kralovat svatostí celého našeho života, tak kéž by začal v nás kralovat aspoň tím, že nás naučí pokoře a milosrdenství. Těchto dvou bychom totiž měli být s jeho pomocí schopni i navzdory svým tolikerým slabostem...